

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Ardeal és Banat kis- és középiparosságai
hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. — Szerkesztőség
és kiadóhivatal Arad, Str. Brătianu 18.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek
a nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
szécentiméterre 6 lei, kötéseknek árendámény

Moneda metalică

Moneda metalică este astăzi tinta unor atacuri din diferite părți, a unor îndrăznețe bande de falsificatori. Nici o monedă nu scapă de încercările ticăloase, de falsificare. Atunci când este încercări se înmulțesc și cu produsul lor pus pe piață reușesc să strecoare în public neîncrederea în moneda Statului, trebuiesc luate măsuri radicale și urgente.

Am asistat la scene penibile, cu străinii veniți cu ocazia congreselor internaționale ce ne onorează Capitala, cu bieții soldați, care primesc dela părinți sume mărunte, adunate cu chin și care din neexperiență sunt păcăliți la prima operație de schimb.

Pentru a pune capăt cât mai curând dezordinelor, ar trebui poate retrase toate modele de argint, și înlocuite cu monedele de o sută de lei din noul aliaj fără sunet. Paguba dela falsificare nu o pot suporta particularii, care din neștiință și neexperiență au primit acești bani. Posesorii monedelor false, sunt de obicei oameni simpli și săraci pentru care o sută de lei este o avere. Statul va trebui să amortizeze paguba, din beneficiul realizat la baterea nouilor monede mai puțin expuse falsificării.

Răspândirea acestui flagel al falsificării se datorește fără îndoială și lipsei unei poliții speciale pentru urmărirea și descoperirea falsificatorilor. Sunt regiuni din țară cunoscute ca fiind contaminate de tentațiunea falsificării monedei. Acolo ar trebui întreținut un corp special de detectivi care să cerceteze și să supravegheze toate mișcările oamenilor cari de azi pe mâine dau semn de îmbogățire, sau al căror trecut suspect îndreptățește bănuiala.

Ne mirăm că se falsifică moneda, dar nu băgăm de samă că mai totdeauna când se descoperă o nouă bandă de falsificatori ea conține unul sau mai mulți falsificatori dovediți de mult și care și-au ispășit pedepsele.

În măsura în care ușurinta falsificării monedei metalice poate atrage pe rău făcători, trebuie înăsprirea pedeapsa pentru falsificare. Nu e îngăduit ca un asemenea individ să poată reapare în societate după expirarea unei pedepse mărunte și să-și ia din nou, netulburat, criminala lui îndeletnicire.

Fiindcă Statul nu se poate dispensa de moneda metalică și fiindcă el nu poate pune în circulație monedă, care să reprezinte valoarea nominală prin valoarea metalului, e nevoie să se schimbe mai des tipul monedă și să se organizeze un corp de detectivi, care să facă paza monedei.

Ministerul de finanțe a dat o dispozițiune prin care obligă pe toată lumea să primească vechea monedă metalică de o sută de lei, dar cu acest ordin nu se rezolvă problema monedelor false, aflate în circulație. Dacă în același timp ar fi obligate administrațiile financiare și s'ar fi aranjat cu Banca Națională, ca monedele bănuite false să fie primite și schimbate în așteptarea unei schimbări totale a tipului de monedă, atunci dispozițiunea luată ar fi fost completă.

Statul ar fi reparat paguba suferită de particularul care a primit moneda falsă și cu acesta n'ar fi făcut decât un act de dreptate, căci vina răspândirii falsului monetar nu a poartă particularul, ci Statul care nu supraveghea îndeauns pe infractori.

A. Corteanu.

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége elérkezettnek látja az időt a nagy mozgalom megindítására

Mit kíván az iparosság és a kereskedőtársadalom?

A nemzeti munka védelmének a gazdasági élet érdeke és a lehetőségek szerinti kielégítő megoldását, az adórendszer új alapokra fektetését és a repülőbélyeg-törvény alapos revízióját sürgeti az Ipar és Kereskedelem legelőkelőbb intézménye, a Kamarák Szövetsége.

Töröljék el a kisemberek könyvvezetési kötelezettségét

A Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége erőteljes mozgalmat indított a gazdasági életet közelebbi érdeklő problémák megoldása érdekében. Első ízben a június 4-én és 5-én tartott évi közgyűlés lépett fel. Ezen a közgyűlésen, — amint már jelentettük, — az egyes kamarák vezetői részletes jelentésekben tárták fel az ipar és kereskedelem legfontosabb problémáit.

A közgyűlés által elfogadott határozati javas-

lat, amelyet részletesen alább ismertetünk, felöleli mindazokat a legégetőbb problémákat, amelyek állandóan napirenden vannak. A nemzeti munka védelme problémájának gyors és kielégítő megoldását, az adókérdésnek, a repülőbélyeg fizetése körül uralkodó rendszertelenségnek megszüntetését és a kereskedői statutum megalkotását sürgette első sorban a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének közgyűlése.

Milyen formában van szükség a nemzeti munka megvédésére

A román elem fejlődésének biztosítása céljából több törvény van érvényben és pedig: az 1915. évi idegenellenőrzési törvény, az 1925. évi törvény, amely a bevándorlást szabályozza, a belföldi munkát védelmező 1930. évi törvény, a román személyzet vállalati alkalmaztatásáról szóló 1934. évi törvény és a szakmai kamarák megszervezéséről szóló 1936. évi törvény.

Ezeknek a törvényeknek tanulmányozása alapján megállapítható, hogy azok a nemzetgazdaság érdekeinek megfelelően oldják meg a nemzeti munka védelmének problémáját és

az állami hatóságoknak törvényes eszközök állanak rendelkezésére, hogy meggátolják a külföldiek beszívargását a kereskedelembe és iparba, amely célból csak a törvények rendszeres alkalmazására van szükség.

A nemzeti munka védelmével kapcsolatban a sajtó nemrég két törvénytervezetet közölt, amelyek állítólag a nemzeti munka védelmének kérdésében a kormány intencióit tartalmazzák abban az értelemben, hogy a kereskedelmi és ipar-vállalatoknál ér-

vényre juttatják az etnikai elv alkalmazását. Ezek a törvénytervezetek azonban hivatalos körök szerint nem tekinthetők hiteleseknek.

Tekintettel arra, hogy mindinkább előtérbe nyomult a nemzeti munka védelmének kérdése és az új területeken a román származásúak a kereskedelemben és iparban az etnikai aránylagosság elvének bevezetését kérik a régi igazságtalanságok eltüntetésé céljából, a Kamarák Szövetsége annak a véleményének ad kifejezést, hogy az érvényben levő törvények a nemzeti munkát az idegenekkel szemben a nemzetgazdaság érdekeinek megfelelően megvédik és így ezeknek a törvényeknek csak rendszeres alkalmazására van szükség. Az etnikai aránylagosság elvére vonatkozólag annak a véleményének ad kifejezést a Kamarák Szövetsége, hogy

az ország felelős vezetői meg fogják találni a módját, hogy ebben a kérdésben egyensúlyt teremtsenek, olyképpen, hogy biztosítható legyen az összes kategóriák békés együttműködése

ebben az országban.

Nálunk az adóteher eléri a nemzeti jövedelem 33 százalékát

Romániában az adóteher általában nagyon súlyos, mert eléri a nemzeti jövedelem 33 százalékát.

Ez az arány jóval nagyobb, mint bármilyen nyugati államban és megakadályozza egy vállalkozási szellemet, mint a takarékoságot.

A jelenleg érvényben lévő adórendszerünkben jelentős aránytalanság mutatkozik az adóterhek között, amelyek egyenes adókból és követett adókból állanak. A követett adók annyira túlsúlyban vannak, hogy

Románia, mint a végeláthatatlan illetékek országa ismeretes.

Ez a rendkívül sok illeték adóanarchiához vezetett.

Az egyenesadók kivétele az egyes jövedelem-kategóriák között túlzott megkülönböztetést tesz, ami rendkívül komplikált adókulcssorozatot eredményezett, de ami még súlyosabb:

a nemzetet privilegizált és elnyomott adókategóriákra osztotta fel.

Ez utóbbiak közé tartoznak főképp a kereskedők és iparosok, akik az adóteher nagyobb részét viselik.

Adórendszerünkben igen nagy megkülönböztetés tapasztalható az adókövetés és behajtás körül.

Amíg ugyanis egyes adózó kategóriák racionalisabb elbárálásban részesülnek, a kereskedők és iparosok például állandóan a fiskus céltáblái és

ezeknek igen sok adóformalitást kell teljesíteniük.

Adórendszerünk számos és igen gyakori érintkezést tesz szükségessé az adóadminisztrációval és igen sokszor megtörténik, hogy két-háromféle adóadminisztráció szorú vizsgálja felül ugyanazt az adózót, különösen, ha kereskedőről és iparosról van szó.

Az ellenőrök és inspektorok, a pénzügyi gárda, az aviatikai bélyegek ellenőrei és a községek adóellenőreinek látogatása

rendkívül sok idővesztést jelent nemcsak az adóadminisztráció, hanem az adózó számára is.

Uj alapokra kell fektetni adózasunk egész mai rendszerét

Gyökeresen változtassa meg a kormány az adórendszert. A módosított adórendszernek meg kell valósítani az adóterhek egyenlő elosztását az egyes adózó kategóriák között, egyszerűsíteni kell az adózási rendszert, racionalizálni kell a költségeket.

Revízió alá kell venni a különböző adótörvényeket és speciális törvények által nyújtott adó- és illetékmentességet, illetőleg kedvezményeket. Ennek a revíziónak egyrészt azt a célt kellene szolgálnia, hogy az adómentességeket és adókedvezményeket a minimumra csökkentse és főképp azt kell szem előtt tartani, hogy az adó- és illetékkedvezményeket szüntessék meg, amelyek lehetővé teszik a tisztességtelen versenyt a kereskedelemmel szemben.

Ne csak az ipart és kereskedelmet

Addig is, amíg az adóreform megvalósítható lesz, revízió alá kell venni sürgősen azokat az adó- és illetékterheket, amelyek kizárólag a kereskedelmet és ipart terhelik. Így:

A patenta fixát ki kell terjeszteni minden kereskedő és iparos kategóriára a részvénytársaságokat kivéve.

Csökkenteni kell az 5 millió leinél kisebb részvénytőkéjű részvénytársaságok minimális adóját.

Meg kell engedni a kétes követelések levonását a bruttó nyereségből.

Hatályon kívül kell helyezni azt a pénzügyminiszeri rendeletet, amely szerint a forgalmi és fényüzési adó a számla bruttó összege után fizetendő, beszámítva a fuvardíjat és az illetéket.

Hatályon kívül kell helyezni azt a pénzügyminiszeri rendeletet, amely arra kötelezi a vállalatokat,

A megszámlálhatatlan adó- és illetékkedvezmények, amelyeket speciális törvények nyújtanak, hozzájárultak ahhoz, hogy az adózók közötti egyenlőség mindinkább kitűnjék. Ugyanekkor

a kincstárt is rendkívül jelentős fövedelemtől fosztják meg az adómentességek és adókedvezmények.

Végül adórendszerünk olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek súlyosan neheznek a kereskedelemre és iparra, de amelyek nem tarthatók továbbra is érvényben anélkül, hogy ennek a két nemzetgazdasági ágának súlyos károkat ne okoznának.

A fentiek figyelembe vételével a következőket kéri a Kamarák Szövetsége:

kat, hogy naponként vezessenek a forgalmi adó fizetése szempontjából raktárkönyvet, különböző bönokat a nyersanyagoknak a raktárból való ki- és bevitelénél, a termelésről napi jegyzeteket és registert.

Hatályon kívül kell helyezni azt az intézkedést, amely a kereskedők és iparosok között létrejött szállítási szerződések bélyegkötelezettségét írja elő, tekintve, hogy a számlabélyeget ugyanis kifizetik az ilyen áruk után.

Pontosan meg kell állapítani, mi értendő átadási és fizetési nyugta és elismervény alatt a bélyegtörvény szempontjából.

Az italmérési engedélyek illetékét meg kell szüntetni és azt a szesz italok fogyasztási adójának növelésével kell pótolni.

Az aviatikai illetékek alkalmazása szempontjából a következőket kéri a Kamarák Szövetsége:

Súlyos sérelmek egész sorozata a repülőbélyegek körül

Készítsenek részletes végrehajtási utasítást a repülőbélyegtörvény alkalmazásáról.

Helyezzék hatályon kívül azt a rendeletet, amely a konszignáció szerződéseket repülőbélyegilleték alá vonja.

Helyezzék hatályon kívül azt a rendeletet, amely szerint a repülőbélyegilleték a számla bruttó értéke után fizetendő abban az esetben is, ha a számlából rabattot adnak.

Tegyük lehetővé a hiányosan bélyegezett számlák bélyegilletékeinek pótlását, kihágási jegyzőkönyv felvétele nélkül.

A kereskedelmi könyvek bélyegzését csak olyan kereskedők és iparosok számára tegyük kötelezővé, akik kötelesek ilyen könyveket vezetni az egyenesadótörvény szerint.

Meg kell állapítani pontosan a különbséget az afisok és a reklámok között.

Részletes utasítást kell adni a nyugták és elismervények bélyegzésével kapcsolatban.

Meg kell szüntetni a nyugták bélyegzését olyan esetben, ha azt a nyugtat számlatörlesztés céljából eszközölt fizetések után adják ki.

Módcsinálni kell a repülőügyi alapról szóló törvényt és csökkenteni kell az előírt pénzbüntetéseket.

Meg kell szüntetni azon okiratok kiállításának kötelezettségét, amelyek kötelező kiállítását a bélyegtörvény 15. cikkének negyedik bekezdése írja elő.

Hatályon kívül kell helyezni azt a törvényes intézkedést, amely adóügyekben a feljelentőknek és az ellenőröknek jutalmat ad.

Szüntessék meg a községi értékkilletéket és töröljék el a könyvvezetési kötelezettséget

A községi illetékekkel kapcsolatban kéri a Kamarák Szövetsége a 0.20 százalékos községi értékkilleték megszüntetését, végül a Kamarák Szövetsége a kiskereskedők és kisiparosok könyvvezetési kötelezettségének teljes megszüntetését kéri.

Tekintettel arra, hogy az utóbbi években olyan elemek kerültek be a kereskedőtársadalomba, amelyek nem odaválók, a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége kéri a kereskedői statutumok megalkotását és annak törvényhozási uton való szentesítését. Kéri az előzetes ellenőrzés bevezetését kereskedelmi vállalatok megapalítása alkalmával. Ennek az ellenőrzésnek az a célja, hogy meggátolja a keres-

kedőtársadalomba való beszivárgását olyan elemeknek, amelyek nem felelnek meg a tisztesség követelményeinek.

Csak azok foglalkozhassanak kereskedelemmel, akik megfelelő képzettséggel rendelkeznek és pontosan körülhatárolandók az egyes kereskedelmi ágak. A határozati javaslat felhívja a Kamarák Szövetségének szűkebbkörű bizottságát, hogy az erre vonatkozó törvénytervezetet készítse el.

A fenti határozati javaslatot a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége a napokban terjeszti a kormány és a szakminiszterek elé.

Kedvezményes tarifa a használt üres ládák vasúti szállításánál.

A CFR vezérigazgatósága tudomásul hozza, hogy július 5-től kezdve azok az üres ládák, amelyeket friss, vagy sózott halak szállítására használtak, valamint a szárnyasok szállításához használt üres ketrecek, továbbá a sózott hal, vagy turó kisebb dobozai minden mennyiségben szállíthatók a vasuton, azonban ha gyűjtőcsomagban adják fel azokat, a 13-as számú tarifa alapján súly szerint kell megfizetni a szállítási díjat.

Az ötezer kilogramnál súlyosabb csomagokat ugynevezett terjedelmes csomagnak tekintik.

A ládákat, ketrecek és dobozokat csak jól ki-mosva lehet feladni. Az, aki ezeket a kedvezményeket igénybe kívánja venni, köteles még július elseje előtt minden egyes szállítmányra nézve a feladó állomáshoz külön nyilatkozatot beterjeszteni, amelyben kijelenti, hogy a vasut ellen semmiféle igényt nem fog támasztani a szállítási tarifa 5-ik szakaszának megsértése esetén.

EGYHANGU MŰSOR.

— Barátom, kéhlek — újságolta a báró egyik nap a kasszinóban — borzalmasan egyhangú a rádió műsora.

— Igazán? — kérdezte valaki.

— De mennyire. Például tegnap délután. Kinyittem kéhlek a rádiót, valami szimfóniát játszottak. Untam hallgatót, átmentem hát a szomszédba. A Tassilókhöz és mi történt?

— Mi történt, kéhlek?

— Képzőjétek, ott is pontosan ugyanast a szimfóniát hallottam játszani.

A rádiókészülékek importtaxája.

Az április 4-iki rádiótörvény értelmében az importált rádiókészülékek kilogramja után fizetendő 30 leies taxa a rádióvevőkészülékek nettósúlya után szedendő, a csomagolás és lámpák leszámításával. A lámpák után darabonként 20 lei taxa fizetendő. A pénzügyminisztérium körrendeletben értesítette erről most a vámhivatalokat.

PROBLEMA.

— Melyik az a hónap, amikor a nők legkevésbé beszélnek?

— Nos?

— A február.

Tulajdonos-változás esetén nem vesztik el ipari kedvezményeiket a vállalatok.

Az ipari bizottság legutóbbi ülésén az új gyárak létesítésével kapcsolatban felmerült az a kérdés, hogy fentartandó-e az ipartörvény kedvezményei az esetben is, ha a vállalat más kezekbe megy át. A bizottság többsége a kedvezmények fentartása mellett foglalt állást azzal, hogy felügyeletet kell gyakorolni olyan irányban, vajjon nem idegen kezekbe megy-e át a vállalat. Végleges döntést egyébként a bizottság legközelebbi ülése hoz.

DEHOGY ENYHE.

Ketten beszélgetnek. Azt mondja az egyik:

— Kéthónapi fogházat kapott szegény János, mert három felesége volt.

— Nahát, — csodálkozik a másik — és nagyon enyhe ítélet.

Dehogy enyhe, hiszen csak két házasságát semmisítették meg, a harmadik érvényben maradt.

Megtörtént a Timisoara-temesvári vágóhídi hűtőberendezés átvétele.

Vasárnap délelőtt történt meg a Timisoara-temesvári vágóhídi új hűtőberendezés hivatalos átvétele a város vezetősége részéről. A földszinten tizenhárom vagon húst lehet naponta hűteni, az emeleti helyiségek pedig a konzervgyár céljait szolgálják. Az egész berendezés hét és félmillióra került. A városi bizottság Olariu Petre alpolgármester vezetésével megállapította, hogy a hűtőtelep, amely különben már a múlt hét óta működik, kifogástalan és megfelel a feltételeknek. Az átvétel ennél fogva akadálytalanul megtörtént.

Tárnoveanu Bazil aradi munkaügyi felügyelő nyilatkozata

Kinek jár az új törvény szerint mesterkönyv, illetve ipar-engedély és kinek nem jár

Képesítéshez kötött iparágat csak az előírt képesítéssel rendelkező egyén űzhet. — Nem szakképzett iparos üzletvezető tartásával nem vezethet a jövőben kisipari üzemet. — Az özvegyjogot érvényben hagyja az új jogrend és egyedül az iparosok özvegyeinek tulajdonában levő ipari üzemenél engedélyezi üzletvezető tartását.

„Év végével egyetlen kontár sem lesz Aradon“

Az aradi munkaügyi felügyelőség hatásköre alá nagy területek iparossága tartozik és így sok ezer iparos-mestert és iparos-segédet érdekel, milyen állásponton van Tárnoveanu Bazil, az aradi munkaügyi felügyelőség vezetője az új ipartörvény végrehajtásánál felmerülő minősítési kérdések ügyében. Érdekelni fogják azonban ennek a cikknek adatai és álláspontjai a többi kerület ipari felügyelőségeihez tartozó iparosságot is, mert az aradi munkafelügyelőség a maga részéről mindenben bucsutit utasítások szerint jár el. Amennyiben eltérés lehet a különböző munkafelügyelőségek magatartása között, úgy az aradi munkaügyi felügyelőségen, nem kis mértékben Tárnoveanu Bazil jóváhagyása és jó szándéku egyéniségének hatása alatt, az iparosok javára billen a mérleg.

Lapunk munkatársa hosszabb ideig beszélgetett a nagyfontosságú minősítési kérdésekről Tárnoveanu Bazil, munkaügyi felügyelővel, aki készségesen válaszolt minden kérdésünkre. Válaszai nem minden iparost fognak kielégíteni. Nagyon sokan lesznek, akiknek egzisztenciáját lehetetlenné teszi Tárnoveanu Bazil álláspontja, mert — mint az alábbiakban kiderül, — az aradi munkafelügyelőségnél az a célkitűzése, hogy

azokat a képesítéshez kötött ipart űző cégeket, amelyek tulajdonosai nem szerezték meg az előírt szerinti iparos képesítést, eltávolítsák az iparosok közül és cégeiket egyszersmindenkorra beszüntetik.

Az aradi munkaügyi felügyelő nyilatkozatát alábbiakban közöljük:

Százával vannak Aradon olyan iparosok, akiknek csak iparkamarai cégbejegyzésük van.

— Azzal kell kezdenem, — mondta Tárnoveanu Bazil, — hogy amikor a különböző helyi hatóságok, amelyek ebben az ügyben intézkedésre hivatva vannak, végre akarják hajtani az új ipartörvényt, meglehetősen nehéz a helyzetük. Hibák történtek ugyan, a régi ipartörvény végrehajtása körül és a kisipari üzemek tulajdonosai nagy tömegének jogi helyzetét tették vitássá a különböző törvények különbözőképpen végrehajtott rendelkezései miatt. Éppen ezért, az új ipartörvény életbe lépté után, a legnagyobb zavarokat az idézte elő, hogy

egyes iparosok a kereskedelmi és iparkamaránál jegyeztették be cégüket.

Ez a körülmény egymagában még nem idézne elő zavart, de nagyon sok esetben az a körülmény állt elő, hogy

ezeknél az iparkamarai bejegyzéssel bíró kisipari üzemeknél elmulasztották a tulajdonosok, hogy a régi ipartörvény alapján előírt és a képesítéshez kötött iparra kötelező rendelkezéseknek is eleget tegyenek.

Nincs is ezeknek a cégeknek más alapjuk az ipar üzésre, mint az az iparkamarai cégbejegyzés, ami azt jelenti, hogy

ezek a kisipari üzemek jogtalanul űznek képesítéshez kötött ipart.

Nem tagadható azonban, hogy kontároknak azért nem minősíthetők ezek a cégek, mert hiszen évek során át rendes és megfelelő, törvény által előírt cégbejegyzés alapján működtek. Kétségtelen azonban, hogy ennek ellenére ügyük és sorsuk vitás. Az

ügyben az egyes munkaügyi felügyelőségek és munkakamarák a szakminisztériumhoz fordultak, ahonnan az aktákat visszaküldték és így most

újabb tárgyalások eredményétől függ, hogy milyen formát találunk ezeknek az ügyeknek megfelelő elintézéséhez.

Százával vannak ilyen iparosok Aradon, tehát a kérdés egzisztenciális fontossága számos család sorsára. Az aradi illetékesek tudják ezt és igyekezni fognak a kérdést előnyösen rendezni.

Kik kaphatnak mesterkönyvet?

A másik csoporthoz azok tartoznak, akik minden szükséges igazoló irattal rendelkeznek.

Az olyan iparos, aki annak idején igazolta szakképzettségét, illetve az olyan segéd, aki 10 éves gyakorlattal rendelkezik és ebből a 10 évből 5 éven át mint munkavezető működött, minden további nélkül megkapja a mesterkönyvet, a mely önálló iparüzésre jogosít.

Akinek ez a képesítése nincsen meg, ellenben

három éven át mint segéd működött és ezt a körülményt igazolni tudja, vizsga elé kerül és a vizgabizottság döntésétől függ, hogy mesterkönyvet kapjon.

Amíg a bizottság nem határoz, az érdekelt kisipari üzemek a munkakamarához beadott kérvényre kapott sárga igazoló irat alapján mindaddig, amíg intézkedés nem történik, gyakorolhatják iparukat.

Nem tudnak a segédek, sőt az önálló mesterek sem kalkulálni

Aradon megkezdődtek már az ipari szakvizsgák. Eddig mintegy harminc vizsgát tartottak meg. Valamennyi vizsgázó megfelelt. Ami mesterségbeli tudásukat illeti, kivétel nélkül valamennyien a legteljesebb megelégedését érdemelték ki a vizsgáztató bizottságoktól. Súlyos bajok vannak azonban az elméleti tudás körül.

Nem tudtak a vizsgázók kalkulálni.

Még a legegyszerűbb költségvetés kiállítása körül is megdöbbentő tájékozatlanságot árultak el. Ezen a téren alig volt különbség a vizsgára kerültek között. Valamennyien nagyon gyengék voltak a kisiparnak ebben a nagyfontosságú tárgyában. Sajnos,

a helyzet nemcsak a vizsgára kerülőknél, hanem a működő iparosoknál is ugyanez.

Iparosaink általában nem tudnak kalkulálni és ez az oka tulnyomórészt mai helyzetüknek, amely rózsásnak nem nevezhető.

Kalkulációs tanfolyamot rendez az aradi munkakamara munkafelügyelőségi támogatással.

Az aradi munkafelügyelőség a munkakamarával karöltve segíteni akar ezen a veszedelemes és egyre veszélyesebbé válható hiányosságon. A kérdésben folytattam már tárgyalásokat Mosoiu Victor munkakamarai elnökkel, akivel abban állapodtunk meg, hogy

a lehető legrövidebb időn belül tanfolyamot fogunk felállítani, hogy a kalkuláció számtani

Nem szakképzett iparosok nem lehetnek a jövőben iparostüzelmel tulajdonosai

Igen nagy szerepük van azoknak a bizottságoknak, amelyek a munkakamarák keretein belül működnek egy-egy kinevezett elnök, rendszerint mérnök vezetésével és két mester, valamint két szakképzett munkás-taggal.

Ezek a szakmák szerint összeállított bizottságok fognak dönteni azoknak a kisipari üzemeknek sorsáról, amelyek tulajdonosai nem szakképzett iparosok és a múltban üzletvezetőt tartottak.

Az új ipartörvény ugyanis nem teszi lehetővé a képesítéshez kötött kisipari üzemeknek üzletvezetővel való működését. A munkaügyi felügyelőségek ezzel a bizottságokkal szemben ellenőrző szerepe van. Ez az ellenőrzés azonban nem jelenti azt, hogy befolyást kíván gyakorolni ezeknek a bizottságoknak működésére, amelyek teljesen önállóak, ami az egyes esetek elbírálását illeti.

Ha ezek a bizottságok az egyes üzemekkel szemben kedvezőtlen döntést hoznak, a munkaügyi felügyelőség és a munkakamara azonnal intézkedik az üzem bezáratása iránt.

Nem sietünk ezeknek az ügyeknek elintézésével. Lassú tempóban folyik a munka, hogy ne legyen sok sérelem. A legnagyobb jóindulattal járnak el az illetékesek az egyes esetek elbírálásánál, de feladtuk a törvény alkalmazása, márpedig a törvény szigorúan előírja, hogy képesítéshez kötött ipart csak képesítéssel bíró szakiparos űzhet.

Az özvegyjogot továbbra is érvényben hagyja az új rend.

Egyetlen kivétel a törvény fenti szigorú előírása alól az özvegyek esete.

Azoknak a néhai iparosoknak özvegyei, akik szabályszerű szakképzettséggel bírtak és kisipari üzemük az előírt okmányok alapján működött, a férj halála után is folytathatják az ipart, de kötelesek mesterkönyvvel bíró üzletvezetőt tartani.

Szigorúan alkalmazkodniok kell ahhoz az előírásnak is, amely szerint férjük halála után harminc napon belül bejelentendő az üzletvezető és bemutatandók annak okmányai is.

Akik nem esnek a fenti két kategória egyikébe sem, kontároknak tekintetnek és a törvény által előírt elbánságban részesülnek, tehát üzemet bezárják és büntetést kapnak.

alapelemeit az aradi iparos mesterekkel és segédekkel elajánlítottassuk.

A tanfolyam természetesen a hallgatók számára díjtalan lesz. Ez az oka annak, hogy egy bizonyos időbe belekerül, amíg a szükséges költséget elő tudjuk teremteni megalakítására. Jellemző, hogy mennyire szükséges és mennyire sürgős Aradon egy ilyen tanfolyam felállítása, az eddigi szakvizsgákon tapasztalt szomorú helyzet, hogy a legegyszerűbb kalkulációs kérdésekre sem tudtak a vizsgázók kielégítően felelni. Előfordult például, sőt igen gyakran fordult elő, hogy arra a kérdésre, illetve ahhoz hasonló kérdésre, mibe kerül 315 cm. szövet, hogyha egy méter 400 leibe kerül, nem kaptak választ a vizgabizottság tagjai. Ne értsen félre: a szövetség, vagy más szakmában az anyagárnál kerekesszámu összeg szerepel.

Tárnoveanu Bazil munkaügyi felügyelő érdekes nyilatkozatának végén ismét hangsúlyozta, hogy Aradon az illetékes hatóságokat a legteljesebb jóindulat vezeti. Minden tőlük telhetőt elkövetnek, hogy az embereket ne fosszák meg a kenyérkereset jogától és lehetőségétől. A vizsgáztatásnál a legnagyobb kulántérrel járnak el, — mondotta a munkafelügyelő. —

Hogyha csak annyit tud igazolni az illető, hogy valamennyi ideig a betegségyelzőnél be volt írva, mint tag és semmiféle egyéb írása nincs, ez a bizonyíték is elegendő arra, hogy a bizottság vizsgára bocsássa az érdekeltet.

Tekintettel vannak arra, hogy igen sok esetben nem volt módjuk egyeseknek a szükséges iratok megszer-

zseére, de ezzel szemben a maguk szakmájának értékes szakemberei.

Nyilatkozatát azzal végezte Tárnoveau Bazil munkaügyi felügyelő, hogy

az új ipartörvénynek a kontárokra vonatkozó előírásait éppen az iparosok érdekeire való tekintettel kell a legnagyobb szigorral alkalmazniok az arra illetékes hatóságoknak.

Aradon és másutt is az országban úgy elszaporodtak a kontárok, akik minden közteher viselése alól kicsuszva, természetesen hallatlanul olcsón tudnak dolgozni és az árak leverésével lehetetlenné teszik a legális iparos megélhetését. Jellemző erre, hogy az utóbbi időben már olyan események lettek, hogy közintézmények árlejtése elé is odamerészkedtek a maguk olcsó ajánlataival. Ennek a lehetetlen helyzetnek véget fogunk vetni. Garantálom, — fejtegette érdekes nyilatkozatát a munkaügyi felügyelő, — hogy év végével egyetlen kontár sem lesz Aradon.

Jogesetek a kisipar köréből

Nem elég, ha csak a felebvezési bizottság elnöke írja alá az adófelebvezési jegyzőkönyvet.

A Braşov-brassói ítéltábla idén április havában hozott elvi határozata megsemmisített egy jegyzőkönyvet, amelyet csak az elnök írt alá, holott legalább az egyik fél képviselőjének aláírása kötelező.

E heti jogesetünkben egy igen érdekes adóügyi perről lesz szó. Az érdekelt adóalany felebvezést adott be adókievetés ellen, de az adókievetés ellen felebvezett ugyanekor a kincstár képviselője is. A felebvezési bizottság részben az adóalap kifogásainak adott helyet, de döntése ellen úgy az érdekelt adóalany, mint a kincstár képviselője újabb felebvezést nyújtott be. A jegyzőkönyvet, amelyben a felebvezési bizottság határozata szerepel, csak a felebvezési bizottság elnöke írta alá és úgy az adóalany, mint a kincstár képviselője a maguk külön véleményét írásban csatolták az ügy irataihoz. A kincstár ezen a címen is felülvizsgálattal élt a határozat ellen.

A Braşov-brassói ítéltábla, amely elé harmadfokon az ügy került,

helyet adott a felülvizsgálati kérelemnek.

Megállapította, hogy az adótörvény rendelkezései szerint abban az esetben is, ha az érdekelt felek képviselői különvéleményt jelentettek be,

csak úgy szabályos a jegyzőkönyv, ha az legalább az egyik fél képviselője aláírta.

Nem állapítható meg ugyanis, írja elő a törvény, hogy a határozatot szótöbbséggel hozták, ha az előírt aláírások a jegyzőkönyvről hiányoznak.

A táblai döntés alapján, melyet érdemben tárgyalás nélkül a fenti formai okokból semmisítettek meg, új tárgyalás elé került a felebvezési bizottságnál a fenti adóalany adókievetési ügye.

Közlő: KELE SANDOR dr.

HAM-HAM VICC.

— Alzó, Kinder, — mesélte Werner egyik nap az egyetlen — tegnap falukhelyen volt dolgom és este nagyon érdekes megfigyelést tettem.

Halljuk!

— A fogadó udvarán egy kut állt. Lefekvés előtt lépteket hallottam, de élőlényt nem láttam, pedig még elég világos volt. Husz percen át hangzóttak ezek a lépések, aztán egyszer csak recsegés-ropogást hallottam. Odaszaladtam a kuthoz és megtudtam, mi történt.

— Na mi?

— Addig járt a korszó a kuthra, míg el nem tört.

DER STREIT.

„Wo werden Sie jetzt leben, nachdem Ihre beiden Töchter verheiratet sind?”

„Meine Schwiegertöchter streiten sich. Der eine will, ich soll in Prag wohnen, der andere will mich in Breslau sehen.”

„Das sind ja ideale Schwiegertöchter.”

„Wieso? Wo mich der Prager in Breslau und der Breslauer in Prag haben will.”

Ipari, vagy kereskedelmi adót fizet az iparos-kereskedő

Kedvező döntvényt hozott az ügyben a bucureştii tábla.

Az adókievetések idején gyakran kellemetlenség támadt az olyan iparosnak, akit kincstári szempontból kereskedőnek is tekintenek. Egy hasonló ügyből kifolyólag a bucureştii ítéltábla most igen érdekes határozatot hozott.

Az adóalany iparos a felebvezési bizottság döntése ellen felfolyamodással (recurs) élt és törvénysértés címén támadta meg panaszával a felebvezési hatóság határozatát, mert őt kereskedőnek nyilvánította, anélkül, hogy ezt különösen megindokolta volna, ugyanakkor, amidőn a pénzügyi ellenőr jelentéséből is kitűnt, hogy az adózó a műhelyében talált cikkeket nem árusítja, hanem azokat ki-

zárolag mestersége gyakorlása folyamán használja fel.

Az adókievetési jegyzőkönyv tanúsága szerint az adózót 180 ezer leies minimális adóalap után adóztatták meg, mint iparost és kereskedőt.

A felebvezési bizottság a benyújtott felebvezésnek csak részben adott helyet, az adóalapot 150 ezer leire szállítva le. Az iparos kereskedővé való nyilvánítást illetőleg azonban nem változtatta meg az első fórum megállapítását.

A tábla viszont azzal az indokolással, hogy a kereskedővé való nyilvánítás nincs indokolva, a határozatot megsemmisítette.

„Nem lehet még alkalmazni az uzsoratorvényt...”

Az Oradea-nagyvárad Friss Újság írja:

Kiderült, amint előrelátható is volt, — hogy az uzsora-törvényt nem lehet még alkalmazni. Váratlanul robbant ki a törvény, váratlanul születt az érdekelt nyakába. Ez még nem lett volna baj. A nagyobbik hiba abban rejlett, hogy a hatóságok maguk sem voltak a törvényre előkészítve. Nem lehet egyik napról a másikra kimondani: máttól fogva te állapítod meg az árakat a kereskedők számára. Annak a bizottságnak is fel kell készülnie. Meg kell állapítani, mennyiben hoznak a mai árak az érdekelt kereskedőknek nagyobb hasznot. Mennyiben hibás a kereskedő és mennyiben az állam, mely mindenre 30, 40 százalékos illetéket sző, mindentől levonja a maga nem kicsi és nem tiszteletreméltó hasznát.

Mindezeket meg kellett állapítani, azután kerülhet csak sor az árak valódi ellenőrzésére.

Itt az a tanulságos helyzet állott elő, hogy az árvizsgáló bizottság mindenütt visszadöbbsent saját

feladatától. Ennek a megbízásnak nem lehet eleget tenni. Lehetetlen itt megállapítani, hogy a nyomorult és földig ledorongolt, adóval és illetékkel, ház- és kartelluzsorával agyonszított viszontelárusító jogtalanul magas hasznot húz és meg kell nyírni eddigi jövedelmét. Hol van az az emberi szív, mely dobbanás és döbbenés nélkül hibáztatni és még jobban megrendszabályozni képes legyen a kis-kereskedő- és kisiparos társadalmat?

Az ármegállapító törvény tehát egyelőre nem lépett életbe. Érdemes a bucureştii kereskedelmi és iparkamara szavát is meghallgatni, mely beismeri, hogy a törvényrendelet még nem volt eléggé előkészítve. Ami roppant jellemző. Nem is első eset. Előkészületlenül, gyorsforralón készült törvény, a melyet nem a tényleges szükség, előre megfontolt pillanata kelt életre, hanem a politikai helyzet egy villámszerű változása alatt született csodálény, mely a népszerűség imbolygó fénye után kapkod rövid, játszi élete alatt.

Az Oradea-nagyvárad bádoggosztrájk a munkaadók megvilágításában

Az Oradea-nagyvárad bádoggosztrájk kérdése a helyi sajtóban egyoldalú megvilágításban került a közönség elé. A tárgyilagosság, illetve a való tényállás ismertetése miatt közöljük az alábbiakat:

Körülbelül két hónappal ezelőtt megindult tárgyalások a bérkérdés körül forogtak. Mint minden kollektív-szerződésnek, ennek is a bérkérdés volt a főpontja. E kérdésben részben az előzetes tárgyalások alatt, véglegesen pedig a helyi munkaügyi inspektorátus közbenjöttével — meg is egyeztek. Ugyancsak megegyeztek a szerződés összes pontjaira. Az utolsó pontra — a kollektív-szerződésnek a tartamára — nem tudtak megegyezni a munkásság merev magatartása miatt. Mint ismeretes, a munkaadók hat hónapos szerződést ajánlottak fel, tekintettel arra, hogy e szakmában még kollektív-szerződés nem volt. Ezt a munkások visszautasították.

A tárgyalások folyamán — nyolc hónapra, illetve január 1-ig hajlandók voltak szerződést kötni s így vállalták a tél felét, amikor is e szakma teljesen szünetel. Mindezek dacára, a munkások ragaszkodtak az eredeti követelésükhöz: 1938. május 1-hez.

Mivel a munkálatokat január és február hónapban adják vállalatba, nem teheték ki magunkat májusban újabb követelések lehetőségének. Ezt a munkások vagy nem tudták — vagy nem akarták megérteni. Mindezekből látszik, hogy a munkásság hatalmi kérdést csinált ebből az ügyből. A munkaadók ennél a kérdésnél természetesen nem deferálhattak. A munkásság vezetői felelősek a kirobant sztrájkért. Egyébként a munkaadókat nem érinti érzékenyen a sztrájk, mert munka nincs. Ami munka van, a mesterek maguk és kollegáik segítségével elvégzik s így e harcban csak a munkásság veszíthet.

Nem való az sem, hogy 250 és 300 leies he-

tibérek lettek volna. Akadt ilyen is, de viszont voltak 16—18 lei órabért s prémiumot élvező munkások. Természetesen érdem szerint általában 10 lei volt a minimális órabér. Nagyon okosan tennék a munkások, ha saját érdekükben felvennék a munkát s azt a keveset, ami van, ők csinálnák meg, mert elszalad a nyár, vége a szezonnak s a bekövetkező télre nem marad számukra más, — mint egy elhamarkodott sztrájk keserű emléke.

Katz Herman, szindikátusi elnök.

KET NÉNI A PADON.

Egy park fapadján, ott, ahol nem kell helypénzt fizetni, két idősebb néni üldögel. Most ismerkedtek össze. Az egyik néni már ott ült, odajött a másik. Szabad? Tessék!

— Phü, de meleg van ma — kezdte a beszélgetést az egyik. — Hát bizony, kutya egy meleg van — hagyta rá a másik.

Félóra sem telt el azóta és most már a legbizalmasabb családi megbeszéléseknél tartanak.

Az én fiam — mondja az egyik néni és felcsillan a szeme — az én fiam egy nagyszerű gyerek. Még harmincéves sincs és már remek állása van. Havonta megkeres háromezer leit és olyan szolid, hogy az egészét hazaadja. És milyen szép gyerek! Nem azért mondom, mert az én fiam, de egy kimondott szépség. Gyönyörű, fess alakja van és ekkora fekete szeme. A nők csak úgy bomlanak érte. És milyen művelt. Ahogy egy regény megjelenik, rögtön elolvassa és perfektül beszél róla, németül és franciául. És milyen elegánsan öltözködik. Mindig úgy néz ki, mintha skatulyából...

A másik néni, aki eddig egyre növekvő türelmetlenséggel hallgatta ezt a kissé hosszúra nyúló monológot, most hirtelen közbeszól:

— Nézze, kedves nagysádd, maga már eléggé kiélvezte magát. Engedje meg, hogy most már egy kicsit én beszéljek az én fiamról.

Hogyan szervezték meg iparukat a transilvaniai szászok

A napokban tartotta meg közgyűlését a szász anyavárosban a Bund der Siebenbürgischen Industriellen nevű szervezet, ami magyarul a „Transylvan gyáriparosok szövetségét” jelenti. A gyűlésen sokat beszéltek a romániai gyáripár általános helyzetéről és problémáiról, de legalább ugyanannyit arról a szerepről, melyet ebben az együttesben az itthoni (heimische) industria játszik. Aki netán kételkednék abban, hogy a szász gyáriparosok nemzeti szervezkedését jelenti ez az alakulat, annak kétségeit eloszlathatja a megválasztott tisztsíkjának, a gyűlés felszólalóinak névsora: kizárólag szász gyáriparosok a egyéb szász személyiségek szerepelnek abban.

Ismét szembekerülünk azzal a valósággal, hogy a szászoknak van gyáripárjuk s ez az ipar szoros szövetséget tart egymással. A szövetség pedig, melyet ezek a gyárosok alakítanak, egyáltalán nem titkolja szász jellegét és szász céljait. Ha nem is beszél tulságosan hangosan ezekről a célokról, ha mondanivalóját diplomatikus formába is burkolja, — annál következetesebben követi tetteivel és magatartásával azokat.

Mi ezt a világ legtermészetesebb jelenségének tartjuk s abban látunk természetellenes és felettébb káros kialakulást, hogy nincsen transylvan magyar gyáripár. Az a négy-öt magyar gyáros pedig, aki mégis akad, olyan elszigetelten és magányosan áll, hogy az érdekképviselői testületekben örökös hallgatás és alkalmazkodás a sorsa.

De nemcsak gyáripárunk nincsen, hanem szinte teljesen kinnrekedtünk a nagykereskedői közvetítés és számos más vállalkozás területéről is, ami a társadalmak életében körülbelül annyit jelent, mint az emberek között féllábnak, bénának lenni, vagy egyéb testi csenkaságtól szenvedni.

Ez nem elmélet, akármilyen unalmasan hangozik. Ijesztő valóság ez, mely a halál hideg árnyát veti sok kulturális intézményünkre és számtalan magyar egzisztenciára, mert — mielőtt — megszülettek volna. Nincsen ma nagyobb politikai és szociális kérdésünk, mint ez a — gazdasági probléma.

A mi számunkra a társadalmi, a gazdasági, a szövetkezeti szervezkedés nem az egyik gazdasági forma a többiek között, hanem a szociális gazdasági együtthaladásnak egyetlen terepe, amely még nyitva van. Valahányszor szembetalálkozunk a többi népek hatalmas szervezeteivel, mint most a szász gyáriparosok szövetségével, megrázkóztató erővel kell átérznünk ezt a könyörtelen valóságot. Vagy legalább is kellene...

Sulyok István dr.

Leállította a Marasesti az Erdélyi Simon enyvgyárat.

A Marasesti S. A. vegyészeti gyár tárgyalásokat folytatott a Cluj-kolozsvári Erdélyi Simon Enyvgyár Rt.-gal az üzem leállítása érdekében. A tárgyalások eredményre vezettek és a Marasesti megvásárolta az enyvgyár teljes berendezését. Együttal a Marasesti 80 ezer leies zálogjogi bekebelezést eszközölt a Lövinger Emil tulajdonát képező gyár ingatlanára annak biztosítása végett, hogy abban az épületben újabb enyvgyárat nem rendeznek be.

HIDEGVÉR.

Mr. Brown kinyitja reggeli újságját s jelentést olvas benne a saját haláláról. Azonnal telefonál barátjának:

— Halló? Smith? Olvasta a hírt a halálomról?
— Olvastam — feleli Smith. — Na és honnan beszél? A túlvilágról?

Nyersbőrarak a bucarestii és Ardeal-erdélyi piacon.

A bucarestii vágóhid nyersbőrárai a következők: Vörös tehénbőr Bucovina és Banat-Bánát prov. 50 lei kg., vörös ökörbőr Bucovina—Banat 52 lei, bivalybőr 35, tehénbőr vegyes 50, ökörbőr vegyes 50, manzatbőr 50, szopósborju 50, szopósborju Bucovina 58, disznóbőr 20 lei, báránybőr 180—220 lei párja.

Ardeal-Erdélyi árak: Marhabőr 48 lei per kg., pittling 20 kg.-ig 48, zwicker 12 kg.-ig 52, szopósborju 57, bivalybőr 34, bivaly-zwicker-pittling 28, bivalyazópó 34, disznóbőr 24 lei.

Kisüzemű vidéki husiparosok mentesek a forgalmi adó és a registru special vezetése alól

Miniszteri rendelet a husiparosok forgalmi adójáról

A pénzügyminisztérium körrendeletet küldött szét a pénzügyigazgatóságokhoz, tudomásukra hozva, hogy mindazok a kismészárosok és hentesek, akik az adótörvény 9-ik szakaszának hatálya alá esnek és iparukat közösségekben, valamint vágóhíddal nem rendelkező kisebb vá-

rosokban gyakorolják, fementetnek a forgalmi adó fizetése alól, valamint a Registru Special kötelezettsége alól. Az eddig kivetett, de ki nem fizetett összegeket törlik.

Ahol vágóhidak vannak, ott a forgalmi adó továbbra is a nyersbőrök után fizetendő.

Most legalább tudjuk, miért dolgozunk.

Hivatalos névjegyzék az ország 89 kartelljéről

Nincs cikk a bölcsőtől a koporsóig, amelyet meg ne kaparintott volna valamelyik „hivatalos” kartell. — Számos titkos kartell is működik az ország területén. — Egyes cikkek több kartellnek is működési körébe tartoznak és nem tökéletes az egyes kartellek közötti együttműködés, ami nagy szerencse a fogyasztóra.

Kevesebb kartell többet ártana

Ismeretes, hogy a kartellek ellenőrzéséről szóló rendelet törvény alapján felfektetett nyilvántartásba valamennyi nyilvánosan működő kartell-alakulatot bejegyezték. Az alábbiakban közöljük a nyilvántartott kartellek kimutatását, amelyből kitűnik, hogy gazdasági életünket keresztül-kasul hálózzák ezek az alakulatok, amelyek nagy szerepet játszanak a termelés alakulásánál és az áruelosztás szabályozásánál... A kimutatás adatai a következők:

1. Kozmetikai és illatszeráru eladási egyezmény, az alakulatnak nincs hivatalos neve. 2. Egyesült cementgyárak alakulata, nyolc vállalat részvételével. 3. Cukorkereskedelmi R. T., tíz cukorgyár részvételével. 4. Papireladási központi iroda, valamennyi papirgyár részvételével. 5. Két textilgyár külön elnevezés nélkül kötött egyezménye a textiláru termelés és eladás szabályozására. 6. Distributia S. A. R., az Astra Română, Steaua Română, Romana-Americana és Concordia közolajtársaságok részvételével, a tömörülés célja a közolajtermelés és eladás szabályozása. 7. Nővényi olajok eladási irodája, részvénytársaság, öt cég részvételével.

8. A Koh-I-Noor, L. HC. Hardtmuth, Faber-Castell-Apollo gyárak egyezménye irodai felszerelések, írószerek gyártására. 9. Hat vállalat egyezménye csavargyártásra és eladásra. 10. Szikviz- és ásványvizgyárak szindikátusa, 51 vállalat részvételével.

11. Papir- és karton áruk eladására alakult részvénytársaság. 12. Sfinx & Co. R. T., 11 oxigéngyár közös alakulata.

13. Sufur R. T., A Steaua Română, Mărăgeşti és Phönix (Baia-Mare-Nagybánya) gyárak közössége vegyi cikkek eladására. 14. Közolajvállalatok egyezménye az ásványi olajok racionális termelésére. Az egyezményben tizenkét vállalat vesz részt. 15. Tizenöt bórúrúgyár egyezménye talpbőr készítésére és eladásra. 16. Romániai szél-lámpa gyárak egyezsége, három gyár részvételével, szél-lámpagyártás és eladásra. 17. Mérleggyárak országos eladási irodája. 18. Kilenc vállalat részvételével csavargyártási és eladási iroda. 19. A „Tuboo” néven működő szigetelő csöveket gyártó üzemek eladási irodája, a Timişoara-temesvári Galvani, a bucarestii Hydro-Calaria és ELNOR, a Cluj-kolozsvári Porzolt Oszkár, a bucarestii Richard Halm, Marc Rabinovici és Izolator cégek részvételével.

20. Rézszulfát előállítás és eladás szabályozására hivatalos elnevezés nélkül működő alakulat, amelyben a bucarestii Mărăgeşti, a RIMMA és a Baia Mare-nagybányai Phönix vállalatok vesznek részt. 21. Műtrágya előállítási és eladási egyezmény. 22. Klórsav előállítására és eladására vonatkozó egyezmény. 23. A bucarestii Solex és Coroana, valamint a Phönix-gyár egyezménye horganyoxidra vonatkozóan. 24., 25., 26. Három belföldi szállítási egyezmény, amelyben az összes nagyobb, érdekelt szállítócégek részt vesznek. 27. Három Satu Mare-szatmári téglá- és cserépgyár egyezménye. 28. Három gyár egyezménye az edénygyártásra és eladásra vonatkozóan. 29. Vasárakra vonatkozó egyezmény, két cég részvételével.

30. Ólom és ólomcsövekre vonatkozó egyezmény. 31. Vasszulfátra vonatkozó megállapodás, 32.

Három sörgyár, a Bragadiru, Luther és Atuga megállapodása. 33. Hat nemzetközi szállítmányozási iroda egyezsége. 34. Papirgyárak egyezménye karton előállítására és eladásra. 35. Tizenhat nagyvállalat egyezménye fűrészfűrűre vonatkozólag. 36. Négy ablaküveg gyár egyezménye. 37. Fővárosi jeggyárak megállapodása. 38. Marószódára vonatkozó egyezmény. 39. Két vállalat megállapodása patkószeg-gyártására.

40. Három cég szeggyártásra kötött megállapodás. 44. Fénymázolt lemezek készítését és el-Négy gyár megállapodása szeg-, csavar- és sodronygyártásra. 43. Lánggyártásra vonatkozó megállapodás. 44. Fénymázozott lemezek készítését és eladását szabályozó megállapodás. 45. és 46. Két egyezmény fénymáz előállításával és eladásával kapcsolatosan. 47. Aceton-készítés és forgalombahozatal szabályozása. 48. Éterre vonatkozó megállapodás. 49. Malátagyártás. 50. Butilacetat (vegyi termék) előállítása és eladása.

51. Ipari szeszgyárak szindikátusa. 52. Vatta. 53. Vasheton. 54. Öt cég részvételével öntöttvas-egyezmény. 55. Vaskészítmények forgalombahozatalára vonatkozó megállapodás. 56. Vasárak és lemez. 57. Vasalások. Két vállalat részvételével. 58. Vasárak. Két cég részvételével. 59. Két cég egyezménye vasárak forgalombahozatalára. 60. Chisineu, Lapusna és Ornei megyék számára vas és lemez forgalombahozatalát szabályozó egyezmény.

61. Iasi és Iasi-megye számára ugyanilyen megállapodás. 62. Romániai cukor- és csokoládégyárak szindikátusa, tizenkilenc gyár részvételével. 63. Targu Mureş-marosvásárhelyi téglá- és cserépgyárak egyezménye. 64. Liszt-kartell. 65. Vegyi oldószerek. 66. Mărgina-Resita, Hydra-Timisoara-Temesvár, ecetértékesítési egyezmény. 67. Ugyancsak ecetre vonatkozó egyezmény a Marginea-Resita, Otetul S. A. Bucuresti, Olandes Bucuresti, Frajii Goldenberg, A. Goldenberg és B. Goldenberg Bucurestii cégek között. 68. Tizennégy gyár egyezménye préselt élesztő gyártására és forgalombahozatalára. 69. Fémáru-egyezmény nyolc gyár között.

70. Hengerelt vasárakra és szeggyártásra vonatkozó egyezmény. 71. Vasáru-egyezmény az ország nagy vasgyárai között. 72. Vasáru engroszisták eladási egyezménye. Vas és lemez. 73. Eladási egyezmény két cernautii és egy Cluj-kolozsvári cég között vasárakra, vasoszlopokra, betonra, lemezre és öntöttvasra vonatkozóan. 74. és 75. Két eladási egyezmény vasárakra. 76. Zárak és lakatok. 77. Szénsav. 78. RIMMA, a Sibiu-nagyváradon Rieger gépgyár és a Cluj-kolozsvári vasöntőde és gépgyár között. 79. A Marasesti és a Steaua Romana ásványi, olajvállalatok egyezménye.

80. Rézszulfát. 81. A Titan-Nádrag-Calan művek és a Vulcan-műhely termelésének racionalizálására alakult közös iroda. 82. Hasonló közös iroda a Resita-Resica művek, az Astra, az Unió és Romloc gyárak között. 83. DMC-fonalak eladása. 84. Fémeladási központ. 85. Ploesti-i szikvizgyárak. 86. Cluj-kolozsvári borkereskedők szindikátusa. 87. Cluj-kolozsvári téglá- és cserépgyárak központi irodája. 88. Hat préselt élesztő- és szeszgyár egyezménye. 89. Ecetgyártás ügyében létrejött megállapodás.

Megkezdik a kartellek és trösztök termékeinek árellenőrzését.

Miután a trösztöket és kartelleket megrendszabályozó törvény értelmében a kartellek megszervezésére vonatkozó határidő lejárt, megkezdődik a kartellekbe és trösztökbe tömörült vállalatok termékeinek árellenőrzése. A kereskedelemügyi miniszter már fel is hívta az érdekelt cégeket, hogy közöljék termékeinek ármegállapításának kalkulációit.

DIE GRATULATION.

„Haben Sie Herrn Springer schon anlässlich seiner Hochzeit gratuliert?”

„Nein, noch nicht. Ich kann ihm nicht gratulieren, weil ich seine Braut nicht kenne.”

„Nun, dann besuchen Sie ihn und gratulieren der Braut!”

„Ihr kann ich nicht gratulieren.”

„Warum nicht?”

„Weil ich ihn kenne!”

Az iparművészet mai diszitó formált az ókorban már mind alkalmazták.

H. Weyl princetoni egyetemi tanár a szimmetriáról tartott bécsi előadásában kijelentette, hogy a művészet mindössze 13 diszitóformát (ornament) ismer a az ókorban már valamennyit alkalmazták. Térbeli szimmetria, mint például a molekulák elrendeződése a kristályokban, 230 változatban fordul elő.

TRAGEDIA.

Valamelyik nap a klubtársak észrevették, hogy a Taszilónak nagyon rossz a kedve.

Valaki meg is kérdezte:

— Valami baj van, kéhlek?

— De mennyire! — felelte szomorúan Tasziló, — az öcsémrel baj történt.

— Mégpedig?

— A szerencsétlen gyerek elvesztette az indexét és most nem tudja, hogy joghallgató-e, vagy medikus...?

Julius 1-ig érvényes a betegsegélyző-hátralékok fizetésére nyújtott kedvezmény.

A betegsegélyző vezérigazgatósága 6—937. számú körrendelete értelmében a hátralékos betegsegélyző bélyegilletékeket folyó év július elsejéig lehet csak kedvezményesen kifizetni. A vezérigazgatósági tanács azoknak, kik bélyeghátralékaikat 1937. év július 1-ig rendezik, a kirovott büntetés 95 százalékát elengedi. A fenti határidő elteltével senki sem részesülhet többé hasonló kedvezményben.

ANGOL HUMOR.

Mr. Brown meglehetősen szeretetreméltósággal szokta fogadni azokat, akik szép fiatal lányát látogatására jönnek.

Egy este Newton Charles, Brown régi barátjának fia tesz látogatást. Brown nem ismerte fel a félénk fiatallembert.

— Azt gondoltam, esni fog — kockáztatta meg a fiatallembert.

— Semmi esetre se fog esni — dohogott az öreg Brown.

Pár percnyi hallgatás s végre Brown megkérdezi:

— Hogy is hívják önt, fiatallembert?

— Newton Charles vagyok.

— Hogy? Az én öreg barátom fia? — derül fel Brown.

— Igen, uram.

— Nagyszerű, nagyszerű! Bizonyos, egészen bizonyos, hogy esni fog!

Nem ad ingyen-helyiséget a tanonciskolának

a Cluj-kolozsvári iparkamara.

A Cluj-kolozsvári iparos tanonciskola jelenleg az iparkamara tulajdonát képező és tanoncotthon céljaira épített épületben van elhelyezve. Az előző években az iparkamara az épületet bér nélkül bocsátotta a tanonciskola rendelkezésére, ez évben azonban közölte a városi tanáccsal, hogy csak bérösszeg ellenében hajlandó az épületet a tanonciskola rendelkezésére bocsátani. Miután a városi tanács a költségvetésben a tanonciskola céljaira semmit sem vett fel, nincs abban a helyzetben, hogy bért fizessen és ezért felkérte a munkaügyi minisztert, hogy vállalja a tanonciskola bérének kifizetését, mert a város ennek nem tehet eleget.

Tíz börgyár, a Mărăşeşti enyvérdelkesség és a husiparosság bevonásával nagyarányú részvénytársaság alakítását tervezik az ország egész nyersbőrkereskedelmének lebonyolítására

Egy bucureştii nyersbőrkereskedő nagyszabású tervet dolgozott ki a börgyárak nyersbőrbeszerzésének központosítása tárgyában. A terv szerint az ország tíz jelentékeny börgyára egységesen szerezné be nyersbőrszükségletét olyképpen, hogy a bevásárlótelepeket a husiparosok szövetsége keretén belül szervezné meg. Harminckét gyűjtőtelep felállítása van tervbe véve. A vállalat Nyersbőrkereskedelmi Rt. név alatt működne. Központ Bucureşti.

A részvénytársaságban a husiparosok szövetségei, börgyárosok és a telepvezetők vennének részt.

A vállalat finanszírozására állítólag megnyerték a „Marasesti” vegyipari vállalatot. A börgyárak 90 napi hitelt élvezhetnének. Kétségtelen, hogy a „Marasesti” elég tőkeerős vállalat egy ilyen nagyszabású tranzakció keresztültvitelére.

Bőripari körökben élénk érdeklődéssel kísérik a folyó tárgyalásokat.

Oradea-Nagyvárad cipésziparossága felemelte szavát a börgyárak kartelljének garázdálkodása ellen

Az Oradea-nagyvárad cipészipari szindikátus vezetői terjedelmes beadványt adtak át Bancila P. Joan megyei prefektusnak, Fodor Petru polgármesternek, Mudura munkaügyi inspektornak és Moga munkakamarai elnöknek. A beadványban rámutatnak arra, hogy a borkartell olyan magasra emelte a bórárakat, hogy a cipészipar helyzete teljesen elviselhetetlenné vált.

A bórnyagiparosok május hó 27-én alakították meg a kartellt és 40 millió leies pőndlét kötöttek ki a kartell megszűnésével szemben. Ugyanezen a héten már felszöktek a bórárak Oradea-Nagyváradon is.

Az Oradea-nagyvárad cipészipari-szindikátus vezetői kérik a helyi hatóságokat, hogy a minisztériumnál interveniáljanak az irányban, hogy a kartell törvényt alkalmazzák a börgyárakkal szemben.

Az iparielügyelőségek ellenőrzik az új kartell törvény végrehajtását

A Timisoara-temesvári iparügyi felügyelőség közli, hogy a kartellek szabályozására és ellenőrzésére vonatkozó törvény szerint új gyárvállalat nem létesíthető, egyetlen üzem sem bővíthető, vagy helyezhető át más területre, a kereskedelmi és iparügyi minisztérium előzetes felhatalmazása nélkül. A törvény előírásainak betartását az iparügyi felügyelőség ellenőrzi és azokkal szemben, akik az előírásokat nem tartják be, megfelelő szankciókat alkalmaz. Új

gyárak létesítése vagy az üzemek bővítése és áthelyezése esetében tehát az ipari felügyelőség útján kell az erre vonatkozó iratokat beterjeszteni.

Az ipari hatóságok az iparengedélyt nem is adják ki mindaddig, amíg a kereskedelmi és iparügyi minisztérium engedélyét az új vállalat létesítésére az illetékesek be nem mutatják. Nem szabad azonban az ipari készítmények eladási árát sem emelni a minisztérium előzetes engedélye nélkül.

Magántársaság kezelésébe akarja adni az autóbusz-jogot a C.F.R.

Valamikor nem is olyan régen, a hatalmas CFR árnyékában igen sok szerény autóbuszvállalkozó talált megélhetést utasoknak és áruknak az országutakon való fuvarozásával. Egyik szép nap a vasut a sok kicsi autóbusz-exisztencia ellen megindította a harcot. Minden autóbuszjárat tulajdonosa köteles volt magas illetékeket és uthasználati díjakat fizetni. Az autóbusztulajdonosok erre növelni igyekeztek a forgalmat és leszállították a viteldíjakat, amivel versenyt támasztottak az államvasutaknak. Ezután a CFR. keresztülvitte, hogy az autóbuszközlekedést, mint monopóliumot törvény útján a vasut kezére adták. Sok kis vállalkozás egyik napról a másikra megszűnt, a volt magánautóbuszok nagy részét pedig ócskavazért elkótyavagyelték. A vasut többszáz millióért külföldről ragyogóan szép új autóbuszokat vásárolt, de ezeken az autóbuszokon a szál-

lítás ugyanannyiba került, mint a vasuton és ezért a CFR gyönyörű autóbuszai bizony sűrűn üresen hajtának végig a községeken.

Azelőtt a vasut úgy érezte, hogy a magánkezekben lévő autóbuszok neki versenyt jelentenek. Most azután a saját zsebében tapasztalhatja, hogy a vasuti autóbuszjáratok évente súlyos milliókba kerülnek és ezért azon tanakodik, hogy esetleg

koncesszióba adja az autóbuszközlekedést egy magántársaságnak.

Erre a célra állítólag külföldi és belföldi pénzemberek részesedésével már részvénytársaság is van alakulóban.

Ha a terv megvalósul, az autóbuszok újból magánkezekben lesznek avval a különbséggel, hogy sok kisexisztencia helyett egy nagy társaság javára fog jövedelmet hajtani az üzlet.

KESŐ BANAT.

Mandula urhoz házasságának ötödik évében így szól a felesége:

— Adolf, miért vagy olyan betropect?

— Emlékszel, — mondja Mandula, — hogy az esküvőnkön olyan szerelmes voltam beléd, hogy az ebédnél hozzá sem nyultam ahhoz a finom libához.

— Oh, te édes, — rebegi az asszony — na miért szomorkodsz akkor, ha ilyen szép dolgokra gondolsz?

Adolf felsóhajt:

— Sajnálom, hogy nem ettem abból a libából.

Nyaralni küldi a szegény tanoncokat az aradi munkakamara

Az aradi munkakamara tavaly nagy sikerrel rendezte meg a szegénysorsú tanoncok és tanoncsányok nyaraltatási mozgalmát. Idén is hasonló mozgalmat szervez meg a munkakamara vezetősége, a melynek élén Moşoiu Victor elnök áll. A munkakamara Monreza-menyházai nyaralójába küldi a nem sokára összeirandó tanoncokat, akik az ott eltöltött néhányheti üdülés után testben megerősödve térnek vissza, hogy újult erővel kezdjenek munkához. Az idei nyáron két csoportban küldik nyaralni a tanoncokat,

Hogyan büntetik a hitelezőt aki nem fogadta el a konverziót

Törvényrendelettel egészítették ki a konverziós törvényt.

Ismeretes, hogy annakidején a konverziós törvény az alkotmányosság kérdését úgy oldotta meg, hogy tízéves moratóriumot adott azoknak az adósoknak, akiknek hitelezői kijelentették, hogy a konverziótörvényben szabályozott adósságelengedést és fizetési határidőket nem fogadják el.

Nem volt szankciója annak, ha egy hitelező nem fogadja el azt a kényszerregezési ajánlatot, amelyet olyan kereskedő, vagy iparos tesz, akinek követelése 15 százalékat konverziós adósok képezik,

akik ilyen kényszerregezési eljárás megkérésére a konverziós törvény 50. és 52. szakaszai szerint jogosultak. A Monitorul Oficial junius 15-i számában megjelent egy törvényrendelet, amely e kérdésben is alkalmazza a moratóriumot, mint a hitelező megbüntetését.

A törvényrendelet szerint mindazok, akik nem fogadják el a konverziós törvény értelmében kényszerregezési eljárásra jogosult adósok ajánlatát, tartoznak ezt a jelenlegi törvényrendelet megjelenésétől számított negyven napon belül kijelenteni. Ezt a kijelentést az adós székhelye szerint illetékes törvényszéknél írásban kell megtenni. Akik ilyen „deklarációt” tesznek,

azoknak követelésére nézve 15 éves moratórium lép életbe, amely időtartam a törvényrendelet megjelenése napjától kezdődik.

Az adós ezen moratórium alá eső tartozása után évi 1 százalékos kamatot tartozik fizetni.

Ez a szankció eddig körülbelül megfelel a konverziós törvényben az egyéb adósságokra vonatkozóan adott moratóriumnak, azzal a lényeges különbséggel, hogy a moratórium időtartamát itt már 15 évre emelték fel. A hitelezők azonban még további súlyos „büntetésben” részesülnek.

Minden olyan összeg, amelyet a hitelező akár tőkében, akár kamatban adásától be-szed, 50 százalékos adó alá esik,

amely összeget az adótörvényben foglalt szankció mellett tartozik a Nemzeti Aviatikai Alap javára befizetni. A törvényrendelet azonban úgy látszik mégsem akarja komolyan gyarapítani ezzel az 50 százalékos adóval a Nemzeti Aviatikai Alapot, mert kijelenti, hogy ez az adó elengedtetik abban az esetben, ha a hitelező két éven belül megegyezik adósával, akként, hogy a moratórium alá esett követelés felét az adós elengedi.

Aki negyven napon belül a fentemlített deklarációt nem teszi meg, azt úgy tekintik, hogy az adós hitelrendezési ajánlatát elfogadta.

NYILTTER.

(Alább közöltékért nem vállal felelőséget a szerk.)

Agenor jókedvűen állított be a kaszinóba és mosolygó arccal mondta:

- Ez igen.
- Minek örülsz? — kérdezték tőle.
- Tegnap harmasban kártyáztunk és ötezer lelt nyertem, kéhlek.
- Remek, kéhlek, és kikből állt a kártyaparti?
- Hát kéhlek, az Arisztid gróf volt az egyik az Ubul báró volt a második és ... és ... terinqettét, a harmadikat elfelejtettem.
- De kéhlek, Agenor, a harmadik te voltál!
- Hát persze! — ütött a fejére Agenor. — én voltam, kéhlek, de honnan tudod ...?

A Neuman Testvérek ipari részvénytársaság mérlege.

Az ország egyik legnagyobb ipari érdekeltsége, az 1851-ben alapított aradi Neuman Testvérek ipari részvénytársaság most tette közzé elmúlt üzleti évének mérlegét. Ötvenmillió lei részvénytőke után ötmillió lei tiszta jövedelmet mutat a mérleg, amely a gőzmalomüzem, a szeszgyár, valamint az élesztőgyár együttes munkájának eredményét jelenti.

Szerkesztői üzenet Rovine-Magyarpecskára

Nem helyes álláspont, hogy a népes aradmegyei nagyközség nem siet pótolni a feloszlatott ipartestületet.

Alakítsák meg sürgősen a Rovine-magyarpecskai iparos-szindikátust

A Rovine-magyarpecskai iparosok az ipartestület átvétele óta minden iparos intézménynek hiányával vannak. Semminemű mozgalmi életet nem folytat a népes aradmegyei nagyközség iparossága. Nincsenek gyűléseik, összejöveteleik, szakmai megbeszéléseik és ez érthetően igen káros hatással van a nagyközség iparosainak érdekeire.

Szakszolgálatunk az „Az Iparos” közvetve szerzett erről a szomorú helyzetről tudomást. Nagyszámu levelet kaptunk Rovine-Magyarpecskáról, amelyekben bizonyos kérdésekről érdeklődtek egyes ottani iparosok. Lapunk „Szerkesztői Üzenetek” című rovata, — minden beképzeltség nélkül állíthatjuk, — országsszerte népszerű iparoskörökben. Ugyanakkor azonban azt is állíthatjuk, hogy a hozzánk beérkező kérések nagyon sokszor olyan fogások, hogy több heti utánjárásba kerül, amíg a választ meg tudjuk adni. Ez természetes is. Az egyes helységek iparossai elsősorban a maguk intézményeikhez fordulnak, amikor valami elintéznivalójuk akad és csak akkor gondolkodnak szerkesztőségünkön, hogyha az intézményeik és az azokba bekapcsolódott ügyvédek nem tudnak problémáikra kielégítő választ adni.

Másképpen áll az eset a Rovine-Magyarpecskáról beérkezett kérdésekkel kapcsolatban. A népes aradmegyei nagyközségből olyan naiv kérdéseket kaptunk, amelyekre a legegyszerűbb vidéki iparos-intézmények vezetőségei is könnyen megadhatták volna a választ. Érthető, hogy felmerült szerkesztőségünkben a kérdés, mi az oka annak, hogy a számottevő aradmegyei nagyközség ennyire elmaradt az iparos ügyek intézése körül. Így terelődött figyelmünk Rovine-Magyarpecska iparos-mozgalmának ügyére. Érthető ugyanis, hogy olyan helységek-nél, amelyekben ipartestület volt, a megszüntetett ipartestületek régi vezetőségének feladata lett, hogy a helység iparosságát az intézmény megegyezése után is vezesse, informálja és arról is gondoskodik, hogy új intézmény álljon a jövőben rendelkezésükre.

Lapunk munkatársa felvette az összeköttetést több iparossal, akik a Rovine-pecskai régi ipartestületben vezető szerepet játszottak. Így tudtuk meg, hogy a népes aradmegyei nagyközség iparossága minden intézmény hiányával van.

Mindaddig amíg véglegesen meg nem oldódik az ipartestület székházának kérdése, nem is szándékoznak új iparos intézmény alakítása érdekében lépéseket tenni.

Annak idején az új ipartörvény intézkedése alapján az aradi munkakamara átvette a megszünt Rovine-magyarpecskai ipartestület székházát.

A székház építése akkoriban a helyi iparosvezérek: az ipartestületi elnökség és választmány valamennyi tagjának készfizetendő garanciája mellett történt.

Az aradmegyei nagyközség iparosvezérei váltóhitelt vettek igénybe a középület felépítésékre és

saját személyi hitelüket terheltek meg az áltart vdlók kölcsönösségével.

Az aradi munkakamara a készvagyonát átvette, be-leült, azt a nevére íratta, de

elmulasztotta megfizetni az adósságokat.

Ez az ügy még ma is függőben van. Érthető ezek után, hogy a Rovine-magyarpecskai volt ipartestület annak idején való szervezői idegenkednek még a gondolatától is annak, hogy újabb szervezkedést indítsanak és ezáltal újabb anyagi felelősséget vállaljanak ezután alakítandó új szervezetekért, amelyek újabb terheket jelentenek és saját hitelük újabb megterhelését.

Ez az oka annak, hogy Rovine-Magyarpecskán semminemű iparos intézmény nincs.

Lapunk szerkesztőségének az az álláspontja, hogy nem helyes a Rovine-pecskai helyzet. Az ottani volt ipartestület ingatlanainak függő helyzete nem akadályozhatja meg az iparos szervezkedést. A szervezkedés hiánya főbenjáró tényező abban, hogy az ipartestületi ingatlanok ügye előnytelenül áll. Vitathatatlan, hogyha megfelelő intézménnyel bírna a Rovine-magyarpecskai iparosság, mód adódna arra, hogy ez az új intézmény, mint az ottani iparosság összességének jogszerinti képviselője, nyomtatékosan fellépessen az aradi munkakamarával szemben és azt arra kényszerítse, hogy tegyen eleget az új ipartörvény szigorú utasításainak és állítsa a volt Rovine-magyarpecskai ipartestület ingatlanait iparoscélok szolgálatába.

Az új ipartörvény, mint az ismeretes, a régi ipartestületek kisajátított ingatlanait továbbra is iparoscélok szolgálatára rendeli. Egyedül és kizárólag attól függ tehát, hogy elveszenek-e az iparosok keserves garasai árán felépített Rovine-magyarpecskai ingatlanok az iparos érdekek szempontjából, avagy megmaradjanak, hogy alakul-e a szindikátusi törvény alapján újabb iparos-intézmény Rovine-Magyarpecskán, amely mint felelős tényező az ottani iparosság ügyeinek intézését teljes egészében átveszi, avagy nem alakul.

A fentiekben nagyon sok hozzánk érkezett és Szerkesztői Üzeneteket váró Rovine-magyarpecskai levélre adtunk választ. Válasz ez a cikk azoknak az iparosvezéreknek is, akik lapunk képviselőjét a Rovine-magyarpecskai iparosügyekről informálták. Pár szóban összegezzük a fentiek egész anyagát: ha azt akarja Rovine-Magyarpecska iparossága, hogy az iparosérdekek a népes és forgalmas nagyközségben az ország jelenlegi jogrendje szerint teljes és kielégítő védelmet nyerjenek, alakítsák meg sürgősen, nem holnap, hanem inkább ma a Rovine-magyarpecskai iparos-szindikátusokat. Dr. K. S.

Nem vonatkozik magánosokra a közigazgatási törvény cégtábla-rendelkezése

A Cluj-kolozsvári közigazgatási tábla II. tagozata nagyfontosságú döntést hozott a cégtáblák ügyében. Mint ismeretes, Ardeal-Erdély csaknem minden helységében rendeltileg eltiltották a kétnyelvű felírások használatát a csakis román nyelven fogalmazott cégtáblafelírásokat engedélyezték.

Dr. Kiss Endre, a Satumare-szatmári magyar-párti tagozat jogügyi osztályának elnöke számos magyar ügyfelének megbízásából megtámadta ezt a rendelkezést a közigazgatási cluj-kolozsvári táblánál.

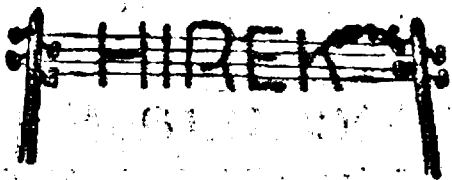
Dr. Kiss Endre kifejtette, hogy az illetékes hatóságok rosszul értelmezik a közigazgatási törvény végrehajtási utasításának hivatkozott 10-ik pontját. Ennek a szakasznak szövegét ugyanis nemcsak el-szigetelten kell nézni, hanem összefüggően a megelőző és következő szakaszok rendelkezéseivel s akkor kétségtelenül megállapítható, hogy a végrehaj-

tási utasítás 10. szakasza nem a magánosokra, hanem az egyes közigazgatási hatóságokra nézve, (község, megye, város, stb.) írja elő azt a kötelezettséget, hogy a cégtáblák, reklámok, stb. kizárólag román nyelven szerkesztendők.

A közigazgatási tábla az ügyvéd mindkét érvelését elfogadva megállapította, hogy

a végrehajtási utasítás 10. szakasza nem vonatkozik magánosokra, hanem kizárólag a közigazgatási hatóságokra,

továbbá megállapította azt is, hogy ha a végrehajtási utasítás 10. szakasza mégis vonatkoznék a magánosokra is, akkor sem bocsátható ki a kétnyelvű cégtáblákat eltiltó rendelkezés eme szakasza alapján, mivel ez kifejezetten ellentétben áll a közigazgatási törvénnyel, amely engedélyezi a kétnyelvű cégtáblák használatát.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek nagy cégeknek 1000 lei, félre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redakción és Adminisztráción:

Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon. Str. Brătianu 18.

Hirdetések négycentiméterre 8 lei. Éves kötetnél árengedmény.

— Forgalmi adó fizetése helyszíni eladással. Bucureştiből jelentik: Eltérő volt az egyes pénzügyigazgatóságok által követelt jogyakorlat, hogy olyan esetben, ahol a gyár a kereskedő telephelyére szállítva adja el az árut, joga van-e a forgalmi adó befizetésénél levonásba hozni a gyár és a kereskedő telephelye közötti fuvar. Egyideig a pénzügyigazgatóságok elfogadták a fuvardíj levonását, sőt helyt adtak az utólagos megtérítésnek olyan esetekben, ahol a forgalmi adó már beletett oltva. A Danubiana cukorgyár minden esetben levonta a fuvarbér összegét és ennek felfedezése után a pénzügyminisztérium 1.590.000 lei összegre bírálta meg. A cég felelőssége folytán az ilfovi törvényszék kimondotta, hogy a forgalmi adót az áru azon értéke után kell befizetni, amellyel abban a pillanatban bír, amikor a gyárat elhagyja, tehát a fuvarbér levonása jogos.

KITUNÓ ALKALOM.

Fehér úr hazalátogat Amerikából. A megérkezését követő napon Feketéhez ebéd közben így szól a felesége:

— Képzeld, milyen furcsa ember lett ebből a Fehérből. Amióta hazajött, mindenre azt feleli, hogy — yes.

— Jó, hogy mondd, — örvendezik Fekete — még ma délután felkeresem és kérek tőle kétféle lelt kölcsön.

— AZ ARADI MUNKAKAMARA IPAROS TAGOZATA ÉRTESÍTI AZ IPAROS MUNKÁDÓKAT, hogy június 18—26 között lejegyeshetők az iparosok nemzeti hitelének részvényei. Jegyzések Igna Ioannál, a munkakamara iparostagozatának titkárájánál eszközölhetők, naponta délelőtti 9—11 óra között. (Carol-körút 48.). Minden erre vonatkozó felvilágosítás ugyancsak itt szereshető be.

KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZAT.

A fiatal Bicskás, aki csaposlegény és arról névezetes, hogy nincs olyan részeg vendég, akit ki ne tudna dobni a jóhírű vendéglőből, beállt a főnökhöz és így szól:

— Főnök ur, holnapra egy hétre szabadságot kérek, az édesapám temetésére kell mennem.

— Holnapra egy hétre? Hát honnan tudja maga már ma, hogy nyolc nap múlva temetik az édesapját?

— Ép most kaptam tőle levelet, hogy holnapra egy hétre akasztják.

— Rádió — villanyáram nélkül Budapestről jelentik (Rador). Sipoş magyar mérnök káoszleket talált fel, amelynek segítségével a rádióhálónál mellőzni lehet a villanyáramot és a rádió energiáját egy egyszerű gázlámpa szolgáltatja.

EZ IS EGY TRUKK

Iceg az uccasarkon koldul és Biceg, a barátja mellette áll és szélesre vált arccal mosolyog. Arra jön Süveg, aki csak Biceget ismeri és nem tudja, hogy Iceg és Biceg közt valami kapcsolat van. Mikor meglátja, hogy Biceg valami kapcsoltat, megkérdi:

— Maga mit röhög itt?

— Ezen a kolduson, mulatságos egy figura.

— Mi van vele?

— Képzeld csak, elvált nem fogad el csak öt leit. Ha valaki egy százalékos dob a kalapjába, viszszaad kilencvenöt leit.

— No erre kíváncsi vagyok — mondja Süveg és bedob a koldus kalapjába egy százalékos.

A koldus ránéz Süvegre, mélyen meghajtja magát és így szól:

— Öntől kivételesen elfogadom.

Öfelségéhez, a királyhoz fordul jogorvoslatért a Satumare-szatmári Iparos Otthon

A csizmadia ipartársulat székházában fogja megtartani közgyűlését a Satumare-Szatmári Iparos Otthon, mert kilakoltatták hatmillió leit érő székházából.

A város egész társadalmát meghívták a rendkívüli közgyűlésre

A Satumare-szatmári Iparos Otthon választmánya a napokban ülést tartott, amelyen a választmány tagjai kivétel nélkül valamennyien megjelentek. Az ülésen az Iparos Otthon vezetősége ismertette a választmány előtt az Iparos Otthon palotájának elvételével kapcsolatban történt eseményeket.

A választmány tagjai a legnagyobb megdöbbenéssel hallgatták végig a jelentéseket és egyhangulag elhatározták, hogy

az Iparos Otthon június 20-án a Csizmadia Ipartársulat székházában rendkívüli köz-

gyűlést tart, amelyre meghívják a város egész társadalmát.

A közgyűlés elé a választmány javaslatot terjeszt, amely szerint az Iparos Otthon tagjai memorandumot terjesztenek a király elé és azt népes küldöttség fogja átnyújtani Öfelségének, II. Carol királynak.

A választmány ezután foglalkozott a kereskedelmi és iparkamara átiratával is, amelyben a kamara kéri az iparosokat, hogy a rendezendő északromániai mintavásáron vegyenek részt. A választmány kimondotta, hogy ezt a kérdést is a közgyűlés elé terjeszti.

Mit ír elő az egészségügyi törvény a tüdővész bélyegre vonatkozólag

Az egészségügyi törvény életbe lépett módosított szövege szerint a munkáspénztáraknál a tüdőveszélyek ápolása végett speciális alapot létesítenek. Ezen alapra hetenként 2 lejtel járulnak azok, akiknek javadalmazása napi 100 lejtel nem nagyobb és heti 4 lejtel azok, akik napi 100 leit meghaladó fizetésben részesülnek. Ezen összegeket felerészben a munkaadó, felerészben a biztosított munkás fizeti. A biztosított munkaadó, a háziipari munkások, az önálló munkások, inasok, gyakornokok, a munkaadók családtagjai heti 2 lejtel. Azok a vállalatok, akik a betegsegélyző járulékot fizetési iverkkel röjják le, a május 1-től kezdődő fizetési iverknél tartoznak a tüdővész alaphoz való hozzájárulójukat lefizetni. A fizetési iverkel újabb rovat létesítetik ezen alap számára. Azok, akik bélyegben röjják le a munkáspénztári járulékot, januártól tartoznak a T. B. C.-bélyeg-

ket felragasztani, amelyek kis alaku bélyegek lesznek, mintegy negyede a rendes betegsegélyző bélyegnek és azokra ráragasztandó. Így tehát a könyvecskébe ragasztott betegsegélyző-bélyegekre június 1-től pótlólag kell T. B. C.-bélyegeket tenni.

Az új bélyeg, illetőleg járulékos leróvásának elmulasztása ugyanolyan következményekkel jár, mint a rendes járulékos fizetésének elmulasztása, miért is érdekeltén áll minden vállalatnak, hogy a kérdéses új bélyegeket beszerezze, illetőleg a fizetési iverkkel lerójják az új járulékos.

A T. B. C.-bélyeg minden nemes rendeltetésére dacára is újabb terhet jelent, úgy a munkaadóknak, mint a munkásoknak. Kíváncsi volna, ha ez alkalommal mentesítenék a munkaadókat a heti 2 lejtes tanocotthoni járulékos fizetésétől, amelynek kiróvását semmilyen törvény nem rendeli el.

Uj miniszteri engedélyt kell kérniök, akik más áruját akarják szállítani teherautójukon

Isméretes, hogy az ujonnan szervezett országuti csendőrség szigorúan ellenőrzi annak a törvényes rendelkezésnek végrehajtását, amelynek értelmében azok a kereskedők, akik árujukat vidéki rendelőknek saját autójukon akarják szállítani, ezt csak a közlekedésügyi minisztérium külön engedélyével tehetik meg.

A fenti intézkedést az 1932 április 22-iki Hivatalos Lapban megjelent szállítási törvény (Legia Carausiei) 19. szakasza, valamint az 1933-ban megjelent uttörvény (Legia Drumurilor) foglalja magában. Ezek a törvények úgy intézkednek, hogyha valaki autójával idegen árut egyetlen esetben akar vidékre szállítani, akkor erre külön engedélyt kell kérjen a megyei utügyi hivataltól és tonnánként, valamint kilométerenként 3 lei illetéket fizet, ha a vasúttal párhuzamos útvonalról van szó és egy lei illetéket, ha az utvonalon nem párhuzamos a vasúttal.

Abban az esetben azonban, ha valamely cég saját autóján saját áruját akarja szállítani, akkor az utügyi hivatal még egyszeri szállításra sem adhat engedélyt, hanem a cégnek megállapodást kell kötnie, illetve engedélyt kell kérnie a közlekedésügyi minisztériumtól. Ilyen engedélyek már régebben is érvényben voltak, de azokat a közlekedésügyi minisztérium május 15-én visszavonta és most új feltételek szerint bocsátja ki az engedélyeket.

Ilyen körülmények között tehát jelenleg hasonló engedéllyel egyetlen kereskedő sem rendelkezhetik. Ha azonban mégis szállítani akar autóján árut, akkor az engedély iránt kérvényt kell beadni a közlekedésügyi minisztériumhoz címezve, a megyei utügyi hivatalhoz. Erről a kérvényről elismerve utadnak ki és az engedély megérkezéséig az engedélyt helyettesíti.

Az említett kérvény nyomtatott szövegét kitöltés végett minden megye utügyi hivatalától meg lehet szerezni. A kérvényhez mellékelni kell: az autó forgalmi engedélyt; az autó tulajdonjogát tanúsító irást; a kereskedelmi és iparkamara igazolását arról, hogy a kereskedő bejegyzett céggel rendelkezik; a városháza, vagy község-háza bizonyítványát, melyben a cég létezését igazolja és helyzetét tünteti fel; a megyei utügyi hivatal igazolását az autóról. Ebben azt tanúsítják, hogy mikor vette az autót és hogy az milyen tonnasúllyal rendelkezik. Mellékelni kell ezenkívül a pénzügyigazgatóság nyugtáját arról, hogy biztosítésképpen letétbe helyezte a törvényben megállapított havi illeték kifizetését.

Ez a havi illeték 300 lei azon teherautóknál, amelyeknek teherbíró képessége meghaladja a három, nyolcszáz lei a három és fél tonnás terjedő teherautóknál és 1500 lei, azoknál a teherautóknál, amelyeknek teherbíró képessége meghaladja a három és fél tonnát.

Mellékelni kell még a fentiekben kívül az állampolgársági bizonyítványt is.

Az említett kérvény alapján a közlekedésügyi minisztérium három-négy hét leforgása alatt kiadja a szükséges engedélyt, amely a kereskedőket a fentebb feltüntetett havi illeték fizetésére kötelezi.

HALVACSORA.

— Pincér, van még abból a halból, amit maguknál nemrég ettem?

— Ejnye, ha uraságod tíz perccel előbb jön, még szolgálhattam volna vele. A szakács épp az előbb dobta ki.

Faszárító berendezéshez

használt levegő- melegítő készüléket

keresek megvásárlásra

Ajánlat „Asztalosizem” jeligére az „Az Iparos” kiadóhivatalába küldendő. Arad, Str. Brahanu 18.

— SZEPTEMBERBEN LESZ AZ IDEGEN-ELLENŐZÉS. A munkaügyi minisztérium rendeletet adott ki, amely az ittélő külföldi állampolgárok ellenőrzésére nézve tartalmaz intézkedéseket. A rendelet szerint tartózkodási engedéllyel az országban tartózkodó külföldi állampolgárok ellenőrzése nem július, hanem szeptember elsején kezdődik meg. Az aradi munkafelügyelőségre érkezett rendeletben még közölte a minisztérium, hogy az idegenellenőrző bizottság tagjai sorában a következők foglalnak helyet: A munkaügyi vezérfelügyelő, a rendőrprefektus, vagy ennek helyettese, a kereskedelmi minisztérium egy megbízottja, a munkaadók és munkások egy-egy képviselője.

DAS NEUE DIENSTMADCHEN.

„Ihre Vorgängerin habe ich weggeben müssen, Anna, weil sie nicht gehorcht hat.“
„Da können gnä Frau beruhigt sein — ich hab' es!“

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, fél évre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatványszámot! — A lapban állandó iparos rovat!

A HID

Irta: NAGYVÁNYI ZOLTÁN.

Ez a történet még a cári időkben, az Ufa folyó felső szakaszán, az Ural hegység európai kifutójában játszódott le, hol akkoriban a néhány faluból álló járás ügyeit Georgijevszk mezővárosából Anasztáz Michailovics igazgatta.

— Átkozott hid, átkozott hid — nyögdécselt a falubeli hatalmasság, miközben a kezében tartott pecsétes írást már másodszor olvasta át nagy figyelemmel. A szép himzett rubáska úgy feszült domboru természetén, hogy majd szétpattant és a homlokáról gyöngyözött a veríték.

— Nagy baj — sóhajtott végül, azután az írást összehajtogatva, íróasztalára tette és borusan elmerengett.

A községtől alig három versznyi távolságra fekvő-fahid okozta Anasztáz minden bánatát. Hát bizony, mi tagadás, a hid már tarthatatlan állapotba került. A telegával való átkelés már olyan bizonytalanná vált, hogy a környéken legendák keringtek róla. Rossz nyelvek azt állítják, hogy a helybeli pápa már vagyont keresett azoknak a gyertyáknak az árából, melyeket jámbor orosz parasztok Szent Izsáknak, a helység védszentjének ígértek, valahányszor rakott szekérrel fohászkodtak neki a rozszart alkotmányának. A baskirokkal még rosszabb a helyzet. Ezek a tatárhitű pogányok a hid előtt háromszor Allah nevét kiáltják, megcsapdosák a lovat és behunyt szemmel, vágásban repülnek rajta keresztül.

Anasztáz Michailovics ennek a hidnak tatározási költségeire már három évvel ezelőtt tetemes összeget vett fel a kormányzóság pénztárából és bizony a rubelecskék szanaszét gurultak, csak a hidra nem került belőlük egy kopek sem. Most pedig a kormányzóság arról értesíti a járási főnököt, hogy három nap múlva egy mérnöki bizottság száll ki az Ufa folyó hidja tárgyában.

Ezen a dologon csak Volodja segíthet — gon-

dolta a főnök és a szomszéd szobából behívta reményei letéteményesét.

Volodja különös fickó volt. Amikor történetesen nem itta le magát, ami elég ritka tünet volt nála, olyankor olyan élesen váltott a feje, mint a beretva. Tulajdonképpen ő végezte az összes irodai teendőket. Gyorsan dolgozott és főként a számokat villámgyorsan vetette papírra. A járás statisztikai adatait, természetesen fejből, pillanatnyi hangulata szerint termelte ki.

— A felső Ufavidéken nyilván megint valamilyen járvány pusztít, ha ez még két évig így tart, az összes baskirok kipusztulnak — mormogta a kormányzósági előadó fejcsóválva, mikor Volodja halálózási évi jelentését olvasta, melyet éppen borongós hangulatban készített. Máskor pedig vidám jókedvében minden fajta gazdagon szaporodott. Oroszok, baskirok úgy megcsodáltak a papíron, hogy öröm volt olvasni.

— Baj van Volodjenka — szólta a főnök a részeg oszlophoz, mikor az mosolyogva állt meg előtte.

— Már sok baj volt Anasztáz Michailovics és mind elmúlt, hála Istennek — tette hozzá, háromszor keresztet vetett és apró fényes szemével ravaszul pislogott.

— Most az egyszer nagy baj van — nyögte a gazda — a hid, Volodja, ez az átkozott hid okozza a bajt.

Az őrök arca egyszeriben elkomorult. Ez a hid neki is gyöngéje volt. Amikor estefelé részegen botorkált haza a kocsmából, a gyerekek viháncolva táncolták körül és csufondárosan kiabáltak:

— Nézzétek Volodja bácsit. Olyan biztosan lép, mintha a hidon menne keresztül. Jobbra-balra, jobbra-balra — és az ő ingó járását utánozták.

— Jönnék — mondta a főnök röviden — és megvizsgálják a hidat.

— Megvizsgálják, megvizsgálják — dünnyögött az őrök — hát megvizsgálják — szólta végül és megint mosolygott. Eszébe jutott, hogy ő is mi-

Pop Valer dr. újra nyilatkozott a nemzeti munkavédelmi törvényről.

„Természetes, hogy az ilyesmi hosszabb időt igényel!”

„Nem szándékunk, hogy igazságtalanságokat tegyünk.”

„Az atmoszféra ebből a szempontból az országban annyira feszült...”

Öfelsége II. Carol király Cluj-Kolozsváron tartózkodása alkalmával Ardeal-Erdély fővárosában tartózkodtak a kormány tagjai is; természetesen, hogy az újságírók nyilatkozatot kértek azoktól a miniszterektől, akik az utóbbi időben gyakran szerepeltek a nyilvánosság előtt, így elsősorban Pop Valer ipar- és kereskedelmi minisztertől.

A vasárnap esti királyi vacsorát követő fogadás alkalmával kértek nyilatkozatot a kisebbségi lapok munkatársai Pop Valer minisztertől és első kérdésük természetesen a nemzeti munka fokozott védelmét célzó rendeletről, vényre vonatkozott.

— A törvény életbelép, — válaszolt a „nemzeti munkavédelem atyja” — napot, vagy hetet természetesen nem tudok előre megmondani, hogy mikor, de biztos, hogy meglesz, mégpedig azon elvek szerint, a melyeket összes beszédeimben leszögeztem.

Néhány újságíró erre megjegyezte, hogy az első törvénytervezetek szelleme és a miniszter legutóbbi beszéde között lényeges eltérések mutatkoznak, mert eme bizonyos utóbbi beszédben a méltányosságról és igazságosságról volt szó. Érdekes beszélgetés indult meg erre, amelynek során Pop Valer miniszter ismét kifejtette a régi elgondolásainak indokait, hogy a csatolt területeken a románság alárendelt helyzetben van, mert az ipar és kereskedelem a kisebbségek kezében van. Az újságírók viszont bebizonyították, hogy viszont más országokban a többségi elem van túlsúlyban, nem beszélve arról, hogy a megélhetés számos ága megközelíthetetlen a kisebbségek számára. Végül is, a vi-

tának is beillő beszélgetés eredményeképpen kijelentette a miniszter:

— Bizonyos, hogy az ilyesmi hosszabb időt igényel és nem is áll szándékunkban az, hogy igazságtalanságokat tegyünk. Ambár a légkör ebből a szempontból tekintve az országban annyira feszült...

BORBÉLYNÁL.

Inas: A bajszot is...?

Vendég: Mindent levenni...

Főnök (az inasához): Figyelmeztetlek, Jani, a füllek maradjnak...

DER FACHMANN.

„Sagen S', verstehen Sie etwas vom Wetter?” fragen einige Touristen den Hausdiener ihres Hotels.

„O ja!” meint dieser, blickt nachdenklich auf den Himmel und sagt: „Jetzt'n regnet's!”

Nagy frikciós présünkön
és lemezhengerünkön lemez-
hengerelést és préseléseket
vállalunk

Dukász Testvérek

Arad, Strada Gojdu 3.

lyen nagyokat ívott a hid árából. — Jó idők voltak, drága jó idők — mondta és a továbbiakat várta, mert egy gondolat már felcsillant az agyában.

— Ide hallgass Volodja — szólta Anasztáz komolyan — most szedd össze az eszedet, különben három nap múlva vége a világnak.

— És ha nem lesz vége Anasztáz Michailovics, akkor mit kap Volodjenka? — kérdezte és sűrűn pislogott.

— Akkor kifizetem az adósságodat a kocsmába, te pálinkás butykos.

— És a fűszeresnél, Anasztáz Michailovics?

— Jól van, a fűszeresnél is.

— Most pedig adjál husz rubelecskét előre — mondta a faktotum és nyújtotta a kezét.

Anasztáz kifizette, hiszen mit tehetett egyebet, de egy perc nyugalma sem volt a döntő csatáig.

— Hol van Volodja? Azonnal kerítsétek elő — kiabálta idegesen, mikor a kormányzósági bizottság trojkája korán reggel nagy csilingelésével bekanyarodott az udvarába.

Az őrök éppen akkorra került elő, mikor a mérnök a hidhoz akart kimenőni. Anasztáz Michailovics se látott, se hallott, jött-ment és nagyokat sóhajtott. Rémtől tekintetét a belépő Volodjára vetette, aki érthetetlenül olyan vidáman mosolygott, mint akinak a legnagyobb rendben van a szénája.

— Indulunk — adta ki a mérnök a parancsot és asztrahán cipkáját a fejébe nyomta.

— A hidhoz, nagyságos uram? — kérdezte az őrök alázattal. Az Ufa hidjához? Oda ne méltóztatásuk kifáradni. Az éjjel legett. Biztosan a baskirok gyújtották fel, ezek a hitetlen kutyák. Vashid kell nekik, ezeknek a pogányoknak, pedig finom, jó kis hidacska volt.

— Bizony jó hid volt — erősítette meg Anasztáz Michailovics, akinek egyszeribe ragyogó jó kedve támadt — ahogy elgondolom, még hosszú ideig elszolgált volna. — De Volodjára nem mert ránézni.

